

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف آمینلکی پاشده کی داتره

استانبول بوروسی :

استانبولده ، آنقره جاده سنده ۸۷ نومروده
داتره مخصوصه

حیات

هیانه دامامیان ... دیانه راهای جوق حیات قاتلم ...
نجه -

نسخه هربرده ۱۵ غروشر

سنه لکی پوسنه ایله ۷,۵ لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۷,۵ دولار)

ایونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسه
مراجعت ایدیلیر .

یازی ایشلرک مرجعی آنقره مراکزدر .

صافی : ۶۶

آنقره ، ۱ مارت ، ۱۹۲۸

۳ می جلد

مصاحبه :

فلسفه جمعیتی

استانبولده فلسفه مدرس و معلملرینک مشترک
مساعیلرینه قوت ویره جک اولان فلسفه جمعیتک
تشکلی نه قادر زماننده اولمشدر . فلسفه واجتماعیات
ایله اشتغال ایله یین متفکرلرک زمان زمان برلشهرک
تدقیق و مطالعه لرینی یکدیگرلرینه بیلدیرملری ، نهایت
اجتماعلرنده مذاکره زمینی اولان موضوعلر حقنده کی
مطالعه لرک (بولته نلر) حالنده نشری صورتیله هیمزک
استفاده ایله مه سنه امکان ویرملری جوق فیض
و ثمره ویره جک مساعیدنر .

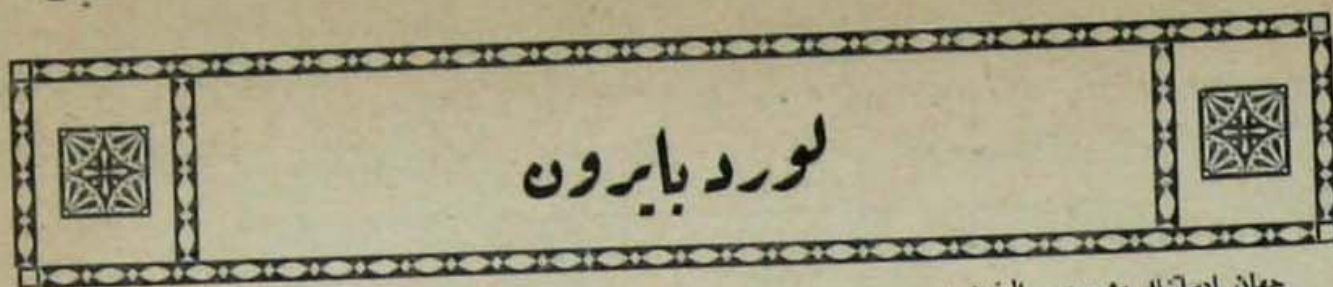
بویله بر جمعیت قناعتمه کوره قیمتی اعضاسنک
مساعیسنی ده بر مرکز اطرافنده طوپلامغه یاردم
ایله به جکدر . بوکا جوق احتیاج واردر . اوکمزده
بر جوق مسئلهلر واردر که فلسفه واجتماعیات
ایله اوغراشانلریمزک جدی تدقیقلرینی دعوت
ایله به جک ماهیتده در . ارقاداشلریمز پک اعلا
تقدیر ایدرلر که بر فکر قارغشله لنی قارشیسندنه یز .
بونک نتیجه سی اولارق ماضیدن موروث اولان
وملی ومدنی حیاته تالیف ایدیله مه یین دین
مؤسسه لرینک ییقیلیمه سی بعضی وجدانلرده حضور .
سزلق تولید ایتمشدر . شیمدی به قادر دین
دیجه مدرسهلر و تکیهلری ، دولتک حقوقی
فعالیتنه حاکم اولان بر ذهنیت مواجهه سنده بولو .
نوبوردق . بونلرک هیچ بری معاصر حیاته
تالیف اولونامازدی . اونک ایچین بوسلطة لردن
قور تولغه معطوف جهاد اطرافنده همان بوتون
متفکرلر اتحاد ایتدی . نهایت استقلال حربینک
وجوده کتیردیکی اجتماعی وضعیت و قدرت بوتون
بوانکللری ییقدی . فقط شیمدی بو مؤسسه لر
خارجنده (دین) مسئله سی ، دینی وجدان ، دینی
تحسس مسئله سی .. مواجهه سندنه یز . بو مسئله
اطرافنده تدقیق ایدیله جک بر جوق جبهه لرواردر :

بر کره اسلامیه خاص نقطه لر وار .
اسلامیت خلق طبقه سنه تماماً نفوذ ایدن ،
قاولیکلک و پروتستانلق کبی معین تشکللر
طرفندن متبادیاً محافظه جهدی کوسته ریلن
بر دین اولامشدر . اسلامیت حکومت طرفندن
نیمه ندیکی زمان قوتله نمش ، معاصر حیاتک
طبیعی جریاننی نتیجه سی اولارق حکومت لاییک
اولدجه قوتنی تماماً غائب ایله مشدر . اسلامیه
حاند بوجهلرک تدقیق ایدیلیمه سی و بونک نتیجه سی
اولارق حاصل اولان اجتماعی وضعیت خصوصنده
قناعتلرک اورتایه قونولماسی ، مناقشه ایدیلیمه سی
جوق لازم ، جوق فائده لیدر . دیگر جهندن
عمومیتله دینک استقبالدده اجتماعی و روحی بر
احتیاجه تقابل ایدوب ایتمه دیکی مسئله سی اطرافنده
فیلسوفلرک فکرلرینک نشری و بونک اطرافنده
متفکرلریمزک مناقشه سی بر جوق جهتلری تنویره
یارایاجقدر . بو جمعیت قوتله نه رک خلقده یاشایان
دینی عقیده لری طوپلایا بیلیر ، بونک نه کبی
استحاله لرک اثری اولدیغنی کوسته ره بیلیر و مستقبل
وضعیتی تنویر ایده بیلیر .

اسلامیتده شیمدی به قادر جدی بر (ره فورم)
تشبثک اولاماسی و یا خود بو ره فورم تشبثک
پایلاماسی ده جوق دقته شایان بر حادته در . نه ایچین
اسلامیت آلاستیقیت کوسته ره مه مش ، اجتماعی
محیطک ایسته دیکی حالی آلامامشدر ؟ بونک
اوزرنده تدقیقلر یایمق نه قادر فائده لی اولور ! .
فقط بو کون قارشیسندنه بولوندیغمز اصل
مسئله ، دینی وجدانده کی استحاله به رغماً
« اخلاقی مکلفیت » ک قوتنه خلل کلمه مه سی
تامین ایله مکدر . بر طرفدن شیمدی به قادر

اخلاق مکلفیتله دین آراسنده صیقی بر اشتراک
اولماسی ، دیگر طرفدن بر جوق وجدانلر ایچین اخلاقک
الک مهم مؤیده سنک (دین) اولارق تلقیمی یوزندن
دینی وجدانده کی تزلزلک نفسمز خارجنده مکلفیت
اعتقادینی ده رخنه دار ایتمه سی ممکندر . بر جوقلرینه
کوره « الله » اعتقادی هیچ اولماز ساکنج روحلرده
نفس خارجنده « اکمل بر وارلغه » محبت تلقین
ایده رو بر نوع « ایده آلیم » ایچین روحلری حاضرلار .
منور بر کنج بو اعتقادی ایلریده بیراقسه بیله
روحنده کندی خارجنده مفکوره لری سومک
ایچین مساعد بر زمین وجوده کلیر . دیگر جهندن
دینی قدسیتک تحلیل ایدیله ایدیله هیچه منجر
اولماسی اخلاقی موضوعلرده ده ایمان قابلیتنی
غائب ایتدیره بیلیر . دینک یاپدینی بو وظیفه رینه
نه یی اقامه ایده بیلیر ؟ کنج روحلرده « ایده آلیم »
زمینی حاضر لاق ، اخلاقی مکلفیت و وظیفه
دویغوسنی ادامه ایتدیرمک ایچون نه یاپمالی یز ؟
بونلر اوله سؤاللردر که فلسفه جمعیتنده کی
آرقاداشلرک مساعیلرینک توجه ایده جکی استقامتی
کوسترر .

فرانسه ده لاییکلک جریاننی ایلرله دیکه
دوغروندن دوغرویه ویا بالواسطه دین اوزرنده ،
اخلاق موضوعی حقنده فلسفی تفکرات آرتدی .
بر طرفدن دینی تحسسلرک روحی موقعی ، دیگر جهندن
دینک اجتماعی مؤسسه اولارق تدقیقی روحیات
واجتماعیات علملرینه حاند مساعینک الک مهم
مرکزینی تشکیل ایدیور . بر متفکرک ، بر عالمک
هر هانکی موضوع اوزرنده اک جوق فعالیت
و قدرت صرف ایتمه سی اجتماعی احتیاج ایله
شدتله علاقه داردر . صوک آلتش ، یتش سنه

جهان ادبیاتك مشهور سهارندن :

لورد بایرون

اوغوستا اسمند برقیزدنیایه کلدی که اسمی، برادری علیه آکشدیم براتهامه وسیله اولاجقدی. یوزباشی، زوجه سنک ثروتی پک چابوق هلاک ایتدی ووفاتندن برسنه صکره اُسکی اسقوجیا قرالری خاندانه منسوب زنکین برقیزله اولندی، اونی ده پک آرزمان صکره فقر وضا ورت ایچنده برافارق ترک حیات ایتدی. شاعر، بویکنجی ازدواجک محصولی در. ۲۲ کانون ثانی ۱۷۸۸ ده دنیایه کلدی، جورج و - آنته سنک عالمه سنه نسیه - غوردون اسمرله وافتیز ایدیلدی. دنیایه کلیرکن آنته سنک شپاریقلنی نتیجه سنده وقوع بولان برقصادن دولای برآیانی خفیه طوبال قالدی. ایلریده، پک کوزمل ویاقیشیل برکنج اولان بایرونک حساس و مغرور قلبی ایچون، تناسب آندامنی همان بللی اولمایاجق درجه ده خللدار ایدن بونقیصه ابدی براضطرابه سبب اولاجقدی.

آنته سی دلشمن بر قادیندی. جوجوغنی گاه باغرینه باصار، گاه «طوبال پیچ!»، «باباسی قادر خائن!» دیه تکدیر ایدردی.

سرخوش بر جانی اولان اوزاق بر اقرباسنک وفاتنده جوجوق، هنوز اون یاشنده ایکن لورد بایرون عنوانیه «ثورل» رتبه سنه، خراب برشاتویه و موقع اجتماعیه پک تقابل ایتمن بر ثروته وارث اولدی. که مبرج دارالفنوننده، بعضی یارامازقلره رغما، موفقیتله اکال تحصیل ایتدی. فقط پک کنج یاشنده ایکن سفاقت عاقله دالمشدی. دائماً مالی مضایقه ده بولوندی حالده بورجلی آرندجه مصارفی ده اونستنده آرتیرردی. نهایت پک سهودیکی وبرزمانلر فدایتمک قیامادینی ویران شاتونی ساتمقده مضطر قالدی. ایلک مجموعه اشعاری نشر ایتدیک زمان اون دو قوز یاشنده ایدی، بو منظومه لردن بری، اون دورت یاشنده ایکن عاشق اولدینی اقرباسندن برقیز ایچون یازدینی بر مرثیه در بو شعرلی بعضی منفدرلرک استیزاسنی موجب اولدیفندن منفعل اولارق «انکلیر شاعرلی واسقوجیا منفدرلی» عنوانی آلتنده شدتی بر محویه یازدی و ایلک دفعه اولارق عمومک دقتی جلب ایتدی. آوروپاک جنوب و شرق مملکتلرنده واقع اوزون بر سیاحتی متعاقب «چایلد هارولد» سیاحتنامه سنک ایلک ایکی «قائوه» سنی نشر ایتدی وکندی افاده سنجه «برصباح اویقودن اویاتجه» مشهور (اولدینی کوردی). «اوندن صکره آرتیق شاه آرلر توالی ایده جکدی.

اقربا و اقباسنک تشویقیه اُصیل، زنکین وکوزل بر قیزله اولندی. لهیدی بایرون یوکسک تحصیل کورمش، فضیلتکار بر قادیندی فقط بر آرز محدود فکری و پک متعصب اولدیفندن زوجیه امتزاج ایتسی ممکن دکلدی. آریلدقاری زمان بوتون انکلره،

اون دو قوزنجی هصرده انکلیر ادبیاتنک اُک جالب دقت سیاسی شبهه سز بایرون در. او ممتاز و قدرتی شخصیتک شهرتی، نفوذی، دهاسنک وسعت وشمولی، بریتانیا آدلرینک ساحلرینی جوق آشمش در. غرب ایشیغه ایلک آچیلان تورک روحلرینه الهام منبی اولان فرانسز رومانیک مسلکی اوزرنده بایرونک شعرلی درین ایزلر بر اقدینی کبی کندی دهاسنک انکشافنده ده فرانسز اختلالی عمده لرینک بویوک تأثیری اولشدر. بالخاصه شرقده اجرا ایتدیک س - یاختر، یونان اختلالنده اوینادینی رول، بزی آبرجه علاقه دار ایتکده در. مملکتزده او بویوک اسمی ایشتمین بر فردیوقدر. فقط اونک حقنده دوغرو بر فکر ایدین عجا قاج کیشی وار؟ بوندن ایکی اوچ سنه اول ادبیاتنک اُک معتبر بر مقامی طرفندن «هرکسندن» حتی کندی وطنندن بیله نفرت ایدن دهلی بر شاعر» دیه تعریف ایدیلشدی. فرانسز رومانیکلری کندیسنه بر نیم اله نظریله باقارلر. لامارتین اوکا شو بولده خطاب ایدر:

Courage, enfant déchu d'une race divine.
Tu portes sur ton front ta superbe origine:
Tout homme, en te voyant, reconnaît dans
tes yeux

Un rayon échappé de la gloire des cieux!
کندی عرقداشلی آراسنده فکرلر پک مختلفدر. «صنعت صنعت ایچوندر» دستورینی قبول ایدنلر بایرونی تجیل ایتدکلی حالده متعصب پروتستانلر اونی تلین و تکفیر ایتکده یکرزباندلر، اسمنی تلفظ ایدرکن دوداقرینی تلویث ایتکدن قورقارلر، اثرلرینی اولرنده بولوندورمائی کبائرندن عد ایدرلر. آمریقالیه لرنده تدریس ایدیلن ادبیات تاریخنده بایرون، ابدی عذابه مستحق برضالات دیده شکنده کوسرتیلر فقط بعضی طبیی منظره لری تصویرده موفق اولدینی ایچون بونلری اوقومقده باس اولمادینی اعتراف ایدیلر. حقیقت شودرکه محیطنک متعصب محافظه کارلغنه، سیاسی واجتماعی ریا کارلغنه، داراعتقادلرینه صیغمایان او بویوک روحدن فوران ایدن آتشین بیتلر، براختلال مشعله سی کبی پارلامش و اومحیطک ایچنده نهایتسز برکین وعداوت دعوت ایتشدر.

بایرونی لایقيله طایقی ایچون - هر شاعر حقنده اولدینی کبی - سجه سنک تشکله ده کی ارثی و تربیوی عامللری آرامتی، حیاتی تدقیق ایتک ایجاب ایدر. باباسی یوزباشی بایرون، مملکتک اُک اُسکی و اُصیل بر عالمه سنه منسوبدی. لورد (قارمازدن) ک زوجه سنی قاجیردینی ایچون سلک عسکری بی ترکه مجبور اولدینی کبی سفیهانه حیاندن دولای اقربا و اقباسی کندیسیله قطع علاقه ایتدیلر. بواز دواجدن

ایرته سی صباح جزارثیسنی چارشیده یاقالادم. آغریه کلنی - ویلدم. اومقابله ایتدی. سوقاق اورناسنده دوکه جکدم. بویوک بررزالت اولاجق. فقط آرامزه کیردیلر، آیدر دیلر. مسئله چابوقاق اطرافه یاسیلدی. ایکی ساعت سوکرا والی بنی مقامنه چاغیردی. شدتله تکدیر ایتدی. «بومستله بی قاتیورم.. فقط جزارثیسنه علناً رضیه و بر جکسک.. بردها بویله برشی ایشتمیم.. یا اُدیله اوطور وورسک. یا پیل بی پیرتی بی طویلا یوب بورادن آشارسک..» بو حقارت دکل، بروالیدن اللهدن کله تحمل ایده مردم. قان پینه جیقدی. شدتله مقابله ایده جکدم. فقط اودقیقه ده کوزیمک اوکنه معصوم ومظلوم عالمک کلدی. نوکلی:

«ویران اولاسی خانه ده اولاد و عیال وار» دیمه مشلر.

بردن بره آجیقده قالبرسم نه یاپاردم؟ چاره سز صوصدم وعمرمده ایلک دفعه باس وذلتمدن آغلایه رقی دیشاری قاجدم.

دیاردبکر ۱۳۰۰

اوغرادینم حقارتی بر تورلو هضم ایده مه یورم. حرصمدن قودوریورم... ملک قان آنام «بو وقعه به بز سبب اولدی دکلی؟ کاشکده ديلم طوتولایدی ده سوله من اولایدم. یا حدتله الکندن بر قضا جیقه سیدی، باوالی به قارشی کله سیدک.. الله بزی صافلادی؟» دیور.

فقط قاریم جوجوق... او بو حقارته صرف کندی و آنته سی دوشونه رک قاتلاندیغی آکلایامایور. بنی که وشه ک بولویور. استخفاف ایدرکی بر طورله: «من جوق طائی آدمک... کیسه به خاطر یکی صایدبرامایورسک» دیور.

برازک، باخصوص سوذن بر ارکک ایچون قاریسنک آغزندن بوسوزلری ایشتمک نه آجی شی... بعضاً نه اولورسه اولسون شو جزارثیسنه فوق العاده برشیلر یاپاریم. بویوزدن بنی ایستلرله اولدورسونلر. فقط قاریمک کوزنده «خاطری صایلمان که وشه ک بر آدم اولق ذلتندن قورتولایم» دیورم.

فقط قان آنام سوزرکی اولان حدتک زمان زمان تکرار آله وله ندیکنی کوردکجه اویله یالواریورکه.. قادین عادتاً بیاض صاجلرله آیاقریه قاباغنه قاقیور. بو وضعیت قارشیسنده نه یاپایلیرم؟ چاره سز تحمل دکلی؟

دیاردبکر ۱۳۰۰

آه بوقائن آنامک فضلہ مرحمتی.

ورکی مأمورلرندن برینک مهم برسؤ استعمالی یاقالانشدی. صنف آرقاداشلرمدن بر مالیه مفتشی تحقیقات یاپیوردی. حریف هم عزل ایدیلجک، هم حبسه کیره جکدی. بویورکی مأمورینک قاریسی برکون بزم کبلره مسافر کلش... بر جوق آغلابوب صبرلامش... دوام ایدیور -

لهیدی بایرونه حق ویرمکه اکثفا ایتمه رک شاعر
علیهده اُک شنیع اتهاملر سرد ایدیلدی ، حتی
همیره سنک ناموسنی لکه لکه مکه قادار وار دیلر . اوبغض
وعداوت فورانی قارشینده بایرون ، برداها عودت
ایتمک اوزره وطنی ترک ایتدی . بو ضربه قلبنده
نه درین بریارا آجیدنی ، هر شیشه رغماً سه و دیکنی
مملکتته و اوبدخت ازدواجک محصولی اولان قیزنه
نه درجه منحصر اولدینی ، شعرلرنده متعدد وسیله لرله
تظاهر ایدر . آیریلدقدن بر سنه صکره زوجهنه
خطاباً شویتلری نظم ایتمشدر :

اوت ، خطالم چوقدر ، فقط قلبیده التیام
بولماز بریارا آجق ایچون ، بر زمان بکا صاریلان
قولدن باشقاسی یوقیدی ؟

آه! کندیکی آلداتما! عشق تدریجاً انحطاط
ایده رک سونه بیلیر . فقط ایکی یوره رک بر آنده جبراً
قوباریلوب آیریلایله جکنه اینانامازسک !...

اُ کر جو جو غمزک خطوط وجهیه سی بلکه
برداها کوره میه جکک سیاه بکزه به جک اولورسه
اوزمان قلبک ینه بکا وفا کار اولان رقیق برضربان
ایله تیزه به جکدر .

بوتون خطالرمی بلکه بیلیرسک ، بوتون
جیلغینلغی کیسه بیه مز . سن هر زره به کیتسه ک
بوتون امیدلرم سوز ، فقط ینه سنی تعقیب ایدر .
حسیاتم هب صار صیلدی ؛ هیچ برسوزله
اُ کیله مین غرورم ، سنک قارشیکده اُ کیلیدی -
سن بنی ترک ایتدکدن صکره شیمیدی روحم
بیه بنی ترک ایتمکده در ...

الوداع ! بوصورتله آیریلارق اُک صمیمی
باغیر قوباریلدقدن صکره قلم یانیق ، متروک
وما یوس قالدیم : بنم ایچون بوندن زیاده بر اولوم
اولاماز !

بو پارچه بی بویه اوزونجه نقل ایتمه سبب ،
برعصردن بری حالا مختلف صورتلرده تفسیر ایدیلرک
قیل و قاله موضوع اولان عائلوی مناسباتی و حسیاتی
آیدینلاتمده فائده سی اولاسی در . همیره سنه خطاباً
یازدینی مشهور بیتلره کلنجه ، بعضی کیسه لر طرفندن
او جمیع اتهامی تأیید ایدر کی تلتی ایدیلدیکی حاله
بونلری دقتله مطالعه ایدرکن ، عمومی کین و غرض
آراسنده کندیتسه وفاکار و مشفق قالان برقارده شه ،
برجوجوقلق آرقداشته قارشى حس ایتدیکی شکران
وبرادرانه محبتدن باشقا برشی کورمدم .

شاعر ، عمرینک مبتدای قسمنی وطن جدا اولارق
کچیردی . بومنا حیانتدن دائماً شکایت ایدر . هر درلو
ذوق و صفا ایچنده دائماً ملول و مأیوس ایدی . برجوق
اوزون سیاحتلر ، عاشقانه ماجرا لردن صکره خیانتک
قرارسزلغندن بوسوتون اوساندى ، استقلال ایچون
مجادله ایدن برملتة التحاق ایتمکی برغایه اتخاذ ایده رک

یونانستانه کیندی ، آجی برسقوط خیاله اوغرا دی .
شعور سز ، مفکوره سز ، یایفاراجی برکروه آراسنده
حایه طونولدی وطننه و اولادینه متحسر اولارق ایدی
استراحتنه قاروشدی . هنوز اوتوز آلتی یاشنده ایدی .
بایرونک یونان اختلال حرکتیه صحابت کوستر .
مه سنک سبیلری قولایجه آکلاشیلیر : بر انکلیز
دارالفنوننده تحصیل ایتمش ، روحی یونان و لاتین
حریتله و دینسزلکنه رغماً - عصرلرک میرانی اولان
خرستیان ذهنیه به پرورده اولمش ، استقلال و حریتک
مجرد مفهوملرینه عاشق برکنجک نظرند . یونانیلر ،
حریت ایچون مجادله ایدن بر خرستیان قومی ،
یونانستان علوم و فنون مهدی ، هر ساحلی بر قهرمان
منقبه سی حکایه ایدن بر شعر و اساطیر دیاری ایدی .
شایان دقتدرکه بایرون حقیقه یاقیندن تماس ایده رک
انکار خیاله اوغرا دقدن صکره بیه شعرلرنده
عمومیت اوزره اوقلاسیک تلتی به صادق قالیر . شرقیلره
دائر آفاق دوشونجه لرینه واقف اولق ایچون سبای
خیالاتدن آرض حقیقه اینه سنی بکله ملی و منظومه لرینه
- وجدو الهامدن او یاندینی زمالر - علاوه ایتدیکی
منثور حاشیه لری و سیاحت خاطره لرینی تدقیق ایتلی بز .
مثلاً « چایلد هارولد » حاشیه لرند تورکلره دائر
مشاهداتی شو بولده عرض ایدر . وبالوسيله شرق
و غرب خرستیان قوملرینه متادیا کتایه لر ، تعریضلر
یاغدی بر :

مسلمانلرله هر نه زمان آلیش ویریشده
بولوندمسه معاملات مالیه ده اُک یوکسک برناموس
واستقامت کوستردیلر . حالبوکه بک اوغلنک برنجی
درجه ده تجارتخانه لری اوزرینه کشیده لی سندلرک
تحصیلی ایچون روم تجارت مأمورلرینه مراجعت
ایدیلنجه فائض ، آچقه فرقی ، قومیسون الخ
اسملری آلتنده هر درلو ملوث احتکارلره
تصادف اولونور ...

پای تخت ایله سرای خلقی ، خرستیان
مملکتنده کیلرله بر مکتبدن یتشمشدرلر . فقط
ولایتلرده کی حقیقی تورک بکلرندن ده اُ اصل ،
داها عالیجناب برسجیه اولاماز .

تورکلرک نه اولدقلرینی سویله مک مشکل
ایسه ده نه اولمادقلرینی سویله به بیلیرز : خان
دکدرلر ، قورقاق دکدرلر ، ملحدلری آتشد
یا قازلر ، جانی دکدرلر ؛ پادشاهلرینه ، اجرای
حکومه لیاقتسزلغنی اثبات ایدنجه به قادار
صادقدرلر ؛ انکیزیسیون تأسیس ایتمدن
اللهلرینه عبادت ایدرلر . شاید یارین آیا صوفیادن
طرد ایدیلرله آوروپانک نه قازانه جفی شبهه لی در .
هر حاله انکلتزه ألبته متضرر اولوردی ...
تورکلرده علوم و صنایع - انکلتزه ایله فرانسه

مستقنا اولارق - هیچ بر آوروپا مملکتندن آشاغی
اولادینغی ایضاح ایتدکدن صکره دیرکه :
بوتون جامعلرده ، منتظماً دوام ایدیلن
مدرسه لر تأسیس ایدیلشدر ، تورکیه « کلیسا » سی
(عیناً) تهلکیه دوچار اولمادن فقیر چوجوقلر
اوراده تحصیل ایتمکده درلر .

... مفتی ایله ملالر ، قائم مقام ایله دفتر دار ،
« معصوم چوجوقلر اللهه کندی کولکلرینه کوره
دعا ایتمکی اوکر نه جکدر » دیه تلاشه دوشدکلرندن
خبردار دکلم . روملرکده آیوالیده کندیلرینه
مخصوص بر مکتبلری وار ؛ عثمانلی حکومتندن
کوردکلری مسامحه انکلیز حکومتک قاتولیک
کلیساسنه کوستردیکی مسامحه به مشاهدیر .
اوحالده بز نصل تورکلره جاهل و متعصب
دیه بیلیرز که اُک معمور و اُک دیندار بر قراللقده
جائر کورولن خرستیان شفقتک عیننی اظهار
ایتمکده درلر .

باشقابر برده مسلمانلرک طرز عبادتندن بحث ایدر :
بو آدملرک بسیط و درین خلوص قلبی ،
مشبع اولدقلری ذهنیت ، بنده هر هانکی
عبادتخانه ده کوردیکم مراسم دینیه دن چوق داها
بویوک برانطباع بر اقدی . حالبوکه یریوزنده کی
مذهبلرک همان هپسنک معبدلرینی کزدیم ...

« کاوور » عنوانی منظومه سنک حاشیه لرند دیرکه :
محمدک آمر ایتدیکی فرائضدن باشلیجه لری
صدقه و مسافر پرورلک اولدینغی بیان ایتمکده حاجت
یوقدر ؛ حقیقی سویله مک لازمه بونلر ، امتی
طرفندن عموماً ایفا ایدیلکده در .

بویوک دوستمز بیه رلوتی بوندن باشقا درلر لسان
قوللانماشدر صانیرم .
بایرون پک ولود بر شاعر در . فقط بو مقاله ده
آنحاق برقاچ اثرینی مختصراً مناقشه ایتمک ممکن در .
« چایلد هارولد » ی حکایه طرزنده و اولدجه
اُسکی برلسانله باشلار . قهرمانی شو یله تقدیم ایدر :-
اول زمان ایچنده آلیون آداسنده بر کنج
اقامت ایدردی که هیچ بروقت فضیلت طریقلرنده
بر لذت بولماشدی . کونلرینی اُک مناسبتسز
اُکلنجه لرله کچیریر ، کیجه نک مخمور قولاغنی
نشسته سیه رنجیده ایدردی .

هیها ! اوتانمق نه در بیلمز بر آدمادی .
عیش و طریبه ، فاسقانه جنبشله مدهش رابتلامی
واردی . دنیا شیلرندن نظرند خوش کورونلر
انحاق مستفرشلر و بویوک ، کوچوک رتبه ده

متعظم عیاشلر آراسنده فسق و فجور ایله وقت کچیرمک ایدی ...
پک جوق دلبرلر قارشینده ایچنی چکمش اولدینی حالده یالکز بر کیمسه بی سهوردی ، اوکاده ، هیات ! هیچ بر زمان مالک اولامایا . جقدی ...

شیمدی جایلد هارولد قلباً مدهش بریاس و آله مبتلا ایدی ، آرقداشلی اولان عیاشلردن قاجق ایسته یوردی . آرا صیرا کوزلرنده بر سرشک تاثیر پیدا اولور . فقط کبر و نخوتندن ینه کوزینک ایچنده انجماد ایدردی . حزین تفکراته دالارق تک و تنها دولاشیرکن نهایت وطنندن آیریلایه ، دکیزلرک ماوراسنده آتشین اقلیملی زیارت ایتمک قرار ویردی .

ایشته بوراده ، صکره آز جوق دکیشد بریلرک بوتون اثرلرنده تکرر ایدن و فرانسز ادبیاته کچن « بایرونی قهرمان » ابداع ایدیلشدر . بونی بالخاصه مظلم رنگلره تلوین ایدر . فقط جایلد هارولدک سرکشدنلری مان بوندن عبارت کیدر . شاعر ، آنجاق سیاحت انطباعلری عرض ایتمک ایچون برهانه اولان حکایه شکلندن نهایت بوسبوتون وازکچروکنندی سیاحت ایتدیکی برلرک تعریفیه اکتفا ایدر . بدیی هیجانلره دولو بوشاه آتک بلکه آک نفیس قسملری روماده « غلادیاتور » هیکلی وواترلوده محاربه میدانی قارشینده کی احتیاساتی تصویر ایدن علوی پیتلردر . بوتون حکایه لرنده ، نشیده لرنده ، به سئلرنده تکرار ایدیلن بوتامودج ، شبهه سز شاعراک کندی قلبنک معکسی در . فقط حقیقی مبالغه دن آیرمق اوقادار قولای دکل . بایرونک کویا کندی حقیقتدن داها سیاه طاینتق ایسترکی عکسنه برتصلف کوستردیکی خاطره کله مک ممکن دکلدرد . هر حالده اونک شخصیتی جانی صورتده تجسم ایتدیرمک ، احتراصلرینی ، امللرینی ، یاسلرینی ترم ایدرکن قارنک قلبی نصل نیسیج ایتدیکنی تصویر ایتمک ایچون بویوک برشاعراک قلمی لازمدی . موسه ، لامارینه - سالف الدکر پتلیرنه تلیمجا - یازدینی لایموت مکتوبده دیرکه :

ای فرانسهنک اسیل اوغلی ! خطاب ایتدیکنکز او علوی و مغرور شخصیتی آنجاق اضطرابندن دولایی طنائیردیکز . اوکا توجه ایدوب آجیایه نصل جرأت ایتدیکنز ؟ هانکی قارتال سزی غانیمد کی او الهه قادار اصعاد ایدیوردی ؟ اوزمان سزی اوقادار یوکسکدن دیکله یینک مرتبه سنه برکون واصل اولاجفکزی بر حس قبل الوقوع ایله کشف ایتشمیدیکز ؟ خایر ! سز یکریمی یاشنده ایدیکنز ، قلبکز چارپیوردی ، « لارا » ، « مانفرد » ایله

« قورسان » ی اوقودیکز و کوز یاشلریکنزی سیلمه دن یازدیکز ؛ بایرونک نفخه سی سزی ریوزندن یوکسکلتمیور ، اضطرابلری سزی کزینسه دوغرو کوتوریوردی ؛ سزاوما یوس روحی اوزاقدن چاغرییور ، سزه هر نه قادار عظمتلی کورونسه ده دوست اولدیغنی حس ایدیوردیکز ؛ ییشیل بروادیده کی سیل خروشان کی دهاسنک انعکاسی قلبکزده ایکله مشدی . اوکه هنوز تماماً مسلح اولان آوروپا ، وحشی نشیده لرینی تیزه به ریک دیکردی ، اون سنه دن بری کندی شهرتندن قاجارق عزلتیه کائناتی دولدور مقده ایدی ؛ ملالت ایله ملهم اوبویوک شخصیت ، حسده هدف اولمقدن اوصانارق شهید اولق ایسته یور ، بیچاره ایتالیانک صوک عاشقی ، صوک منافسنه عزیمت ایتمک حاضر لانیوردی ؛ دنیا اقبالندن غنا کتیر مشدی . اولومک یاقلاشدیغنی حس ایدنجه ریوزنده کیمک اوغرینه توله بیله جکینی دوشوندی ...

موسه نک ذکر ایتدیکی اوچ حکایه کی بایرونک بوتون منظوم حکایه لری - صحنه وقایع ایستر آلپلرک بوزلی تپه لرنده ، ایستر شرقک کونشلی ساحللرنده اولسون - هر رنگین لوحه لر ، زنکین خیالار ، شدتلی احتراصلرله دولودر . اونلر قادار مشهور اولمایان ایکی پیس ، دهاسنک خصوصی برتظا هرینی عرض ایتمک اعتبار یله دفته شایاندرد : « قابل » ایله « سما و ارض » . بونلره قرون وسطاده کتب مقدسه ده کی حکایه لری صحنه به وضع ایدن صاف و متعصب محرر لر کی « میستری » (سر) اسنی ویرمشدر . فقط او اُسکی شکل آلتنده ینه عصرینک مریض و عصی روحنک قدرک ظلمنه ، کائناتک درین اُسرا یینه قارشلی دویدینی بوتون عصیانی بوتون مظلم اُدیسه بی افاده ایتمشدر . قابل ، جنتدن مطرود ایلمک عالمه نک ایلمک و بدبخت اوغلی ؛ یأس ، شبهه و تجسسک اَلم بویکی آلتنده ازیلن ، ایکلین بر بیچاره در . جوق سه ویدیکی قارده شنی بر جیلفینلق فورانیله قتل ایدر و کندی کندیبه اُدیاً لعنت ایدر . « سما و ارض » عنوانی « میستری » ، طوقانک ینه بایرونک مخیله سه کوره بر تصویر ی در . یافت ، هم جنسی هلاک ایدن مجازات آسمانی قارشینده متدهش و مضطربدی . برقایا اوزرنده اوطورمش ، اُطرافنده دالغار آراسنده جابالانان ، بوغولان بیچاره لَرک فریادلرینی دیکلر . برقادین جوجوغنی اوکا اوزاتارق هاقیریر : « آه ! هنوز سوتدن کسبله مش یاورومک .. کئاهی نه ایدی که ارض و سما ، اولادیمی هلاک ایتمک ایچون جوش و خروش ایتمکده در ؟ » برکنج قیز ، قوشلرک ترم ایتدیکی آغاجقلرلی یاد ایدرک آغلار : « شیمدی هبسی یوق اولدی ! بن ایچون دنیا به کلشم ؟ » یافت جواب ویریر : « تومک ایچون ، کنج ، تومک ایچون ! فقط اوفلاکت ، عمومی مقبره به شاهد اولمایه

نسبه سعادت در . بن ایسه او مقبره نک اوزرنده بیهوده آغلامایه محکوم ایشم . ایچون ، هر کس هلاک اولورکن ایچون بن صاغ قالمایم ؟ « ساردانا بال » عنوانی تاریخی بیه سنده عینی مضطرب ، حساس ، مغرور شخصیت تجلی ایدر . ساردانا بالک یاتنده - تاریخنک عرض ایتدیکی مشهور لوحه به رغماً - یالکز بر جاریه واردرد . اوده اسیل و عالیجناب روحلی بر قیزدر . آنوری قرالی ، عالمه سیله امتزاج ایدمه مش ، تاج و تختی محافظه ایدمه مش در ، نهایت برسؤ قصده قربان اولور ، تومدن باشقا چاره قالمادیغنی کورنجه زوجه سی و اولادلر یله و داعلا شیرکن صمیمی بر ندامت و درین بر شفقت کوستیریر . زهر ایجر و آتیه آتیلیرکن شوسوزلری سوبلر :

الوداع ، آنوریه ! بنم اُجداد مک یوردی ! سنی ملکم دکل ، وطم اولدیغک ایچون سه وردم . سنی صلح ایله ، سعادت ایله مشبوع ایتدم ، ایشته مکافتم بودر : آرتیق سکا هیچ بر شینی ، حتی مزاریمی بیله مدیون دکل !

والحاصل او مظلم و کناهکار قهرمانلردن هیچ بری یوقدر که اسیل بر عشق ایله روحنی آیدنلاش و یا خود خطا لرینی عذاب وجدانی یله توده مش اولماسون . بایرون ، عشق ترم ایدرکن آک آتشین احتراصلر کی آک رقیق و نزه حیسانی موقیتله افاده ایدر . حریت اولان پرستشی هر وسیله ایله اولدینی کی بالخاصه « شیون محبوسی » نده مهیج و مؤثر برلسان ایله اظهار ایدر .

تمتاز شخصیتلری دنیانک مادیلکی ، عادیلکی فوقه اصعاد ایدن ، مقدس و علوی بر عشق و ایماندر . عشقه ، حریت ، حقانیت ، بدایعه اعتقاد ... بونلرک هبسی بایرونده واردی . فقط بر شاعر روحنی اضطرابدن قورتاراجق آنجاق صدانیته اعتقاددر ؛ او اولانجه بایرون کی عمرینی هر درلو ذوق و صفا آراسنده یأس و هجران ایچنده کچیریر . لونی کی عدمک ده غنیه تیزه در ، توفیق فکرت کی مرضی بر بدینلک ایچنده جیرینیر . بایرونک شوبیتلری نه قادار آجی در : انسان ، نهایت ، دهاسنک بیهوده یوکسکلیدیکنی کونلکلرینک بیهوده توتدیکنی نه زمان اوکر نه . جکدر ؟ شبهه و قورقونک بیچاره جوجوغنی که امید ی سازلر اوزرنده بنا ایدیلشدر !

بدایع طبیعه بی تصویرده نه درجه مستثنای موقیت احراز ایتدیکنی آکلامق ایچون شعرینک آهنگ و مناتی سلاست و غدو بی لازمدرد . فقط آئیده کی بارجه شرق منظره لری قارشینده کی احتیاساته دائر بر فکر و بره بیلیر : - [۱]

طائیر میسکزا و مملکتی که سروی ایله مر سین آغاجلری اوراده ایشله نن افعالک رمزی در ؟ کام قارتالک غضبی اُریر ، حزن و رفته منقلب اولور ، کام قومرونک محبتی جیلغین بر فوران

[۱] « آیدوس کلینی » نک باشلانقچنده

- باشی بکن صحیفه ده - به وکته فی چیر قورلدن -

میر آلائی

لهنا قولاقلرینک اوجنه قادار قیزاردی. قباحلی قباحلی کولکه باشلادی. بزدله شاشیقنلقدن اولدیم برده آیاقدن دونوب قالمدم. اورلوف شیمیدی ده بکا دونه رک:

— میر آلائی بک افندی به خاطر لاتی ایستهرم که، بهلهنا میخائیلوونا بنم نشانلیمدر! دیدی و شدتلی بر حرکتله دونه رک اودادن چیقدی. فقط آرقاسندن لهنا: — یالان! یالان! دیهرک بنی تأمین ایتک ایستهردی.

لهنا بک بوله فنا حالده شاشالاماسی، ملازم اورلوفکده بر لطیفه دن چوق جدی بر صورتده سنی یوکلتمه سی، بنم عاشق کولکده درین بر شبهه اویاندیرمش، بنی متأثر ایتشدی. ایکیمزده صوصو یوردی. نهایت بو مزاج سکوتی بوزق ایچون دیدم که: — سز بو بوغجه قادار او، اختیار اولور بیه... — اینتامایک، یاپدینی بوش بوغازلقدن باشقا برشی دکل... برکون پوسته اویونی اوینا یوردی. بن شاقادن اوکا «اوت» دیه یازدم. ایسته اوزماندن بری آرتیق پشمی بیراقیور...

اعتراف ایدهرم که، لهنا بک بوتکنی بکا داها زیاده اذای وریوردی. بر آرز صوکرای بزی بکه چاغیردیلر، یان یانه اوتورتدیلر. هرکسک کوزی بالخاصه بنم کوکسده پیریل پیریل یانان بکی نشانده ایدی. فقط نه یازیق که اورلوف بونکده سربخی فاش ایتکده کچیکمده دی:

— «کوزله بهلهنا» نشانی! دیدی. بو بوکلر، جوجوقلره قارشى اکثریا هرحتسز اولورلر. جوجوق روحنندن آکلمازلر، فنا معامله ایدهرلر. اونوتورلر که، بز جوجوقلرده کندیلری قادار حساس، عزت نفسنه دوشکون و معزورز. بزده اولر کبی کندی قابیلتر بملزه افتخار ایدهر، متحسس اولورز. حالبوکه شیمیدی اونلرک هپسی بکا کولوبور، بمله آلائی ایدیورلردی. حاصلی بو یاشلی باشلی آداملر، نکته یایقی ایچون صانکه باشقا برشی بولامیورلر مش کبی، ذکالری بمله له ناده اینجلیورلر، بیه یورلردی. هله اوملازم اورلوف! اوف، بنی هر دقیقه رنگدن رنگه صوققدن، بوزمی قیزارتمقدن ذوق آلان بو آدمه قارشى ایچمده اوبله درین بر نفرت دو بو یوردم که...

— میر آلائی بک، سز ایدی عشقه اینانیور میسکز؟ البته، بن، لهنا بک ابدیاً سه وه جکمه، کندیسندن هپچ بر زمان صوئوما یا جغمه اینانیوردم. فقط نه یازیق که اورلوف محبوبیتک سربخی کشف ایتش،

کوستردیکی محبتده بویوک بر جسارت مدینه وعلوجنابه دلالت ایتکده در (معلومدر که دوردنجی جورج برونسویک دوکنک قزیه اولمش و زوجه سته هر درلو ظلم حقارتی روا کورمشدی):

برونسویک پرنسینک جسدی مقبرنده صوغومادن اول، جنازه سی وطننه عودت ایتک اوزره هنوز دکیزلر اوزرنده سیر ایتکده ایکن باقکیز مظفر جورج دالغالر اوزرندن شتاب ایدیور. زوجه سی کبی سه ویدیکی آدایه قاووشاجق...

هر بیهمنک بر طبیعتی وار. پادشاهلر. ککی ده اجرای سلطنت! آی عصرلر! بو کله نک ایچنده بوتون قیودات تاریخیه نک احتوا ایتدیکی آقترک سبیلری مند مجدر، مدھش قیصردن ذلیل جورج قادار!...

سفرلر قورولسون، مائده ملوکانه حاضر. لانسون، اوبور مستبد بوغازینه قادار طیقینسون، نهایت اطرافنده کی سرخوشلرک آوازی «جورج» اسمنی طاشیان دیوانه لرک وظالم لرک دوردنجیسی آلفیشلاسون! ماصالر، اوزرلرینه بیغیلان ضیا قتر آلتنده ایکنه سون، عصرلردن بری فلاکت آلتنده ازیلن اهالی کبی ایکنه سون! اختیار عیاشک تخنی اطرافنده آقش و آقاجق اولان قانلر کبی شرابلر دو کولسون!

سکره بدبخت ایرلندا آداسنه خطاب ایدر: حقیر سسم سنک حقوقکی مدافعه ایچون یوکسلی، حر بر وطنداش کبی سنک حریتک ایچون رأی ویردم، بوضعف الم سنک اوغورکده مجادله یه حاضر در؛ قلم بی تاب و توان اولدینی حالده سنک ایچون ضربان ایدر.

اوت، سن بنم وطنم اولمادیغک حالده سنی و اهالیکی سه وه رم، اولادک آراسنده اصيل قبلر، بویوک روحلر کوردم، افول ایدن ملتپرورلر ایچون طالمه برلکده بنده آغلادم... بو کبی سوزلرک بعضی محیطلرده قولای عفو ایدیله میجکی آشکاردر.

بر عصردن بری اثرلری قادار خصوصی حیاتی ده هر درلو مناقشه به موضوع اولان بویوک شاعر هر درلو تنقیدلره بالذات جواب ویرمشر: -

ایسته بنی سونلر ایچونه بر سرشک تائر، بندره نفرت ایرنلر ایچونه بر بسم! فوقمه سما، هرزه مالده اولور سارلسونه طالعک هر درلو بلورمه قارشى کله بک بر قلبه مالکیم!

سبحه سامی

ایله جنایت درجه سنی بولور. بیلیمسکز او مملکتی که صنوبرلر، باغلر ایله دولودر؛ چیچکلر دائماً آجار، کونش دائماً أشعه پاش اولور؛ نسیمک عطر معبرایله یوکللی قانادلری تازه کلرله دولو باغچیلرده باغین دوشر؛ لیون ایله زیتون اک کوزله میوه لری ویرلر؛ بلبک سسی هپچ بروقت صوصاز. ارض ایله سماتک رنگلری هر نه قادار مختلف ایسه ده کوزلکده مساوی در؛ دکیز، درین برلا جوردر؛ کنج قیزلر، پارماق لری آراسنده بوکدوکلری کلر قادار لطیفدرلر. اوراده انسانک روحنندن باشقا هرشی الهی در! اوراسی شرق دیاری، کونش مملکتی در. اولادینک ارتکاب ایتدیکی ایشلر فصل تبسم ایدهرک فکران اولایلیر! آه! اونلرک طاشیدق لری قبلر، اونلرک نقل ایتدکلری حکایه لر... و دواعلاشان شاقلرک آواز هجرانی قادار چیلغین در!

طبیعتک معالیمه دائماً حیران اولان روحی بالخاصه دکیزک عظمتی قارشیمنده متبجح اولور. «چایلد هارولد» ک خانه سنده بولونان شوپنلرده تصوف بر آدا واردر:

ایصسر اورمانلرده بر ذوق وار، هجرا ساحلرده انسان وجده کلیر. درین دکیزک کناری بر محفل اجتماعی در که اورایه کیمسه مداخله ایتمز. اونک موسیقیسی دالغالرک اوغولتوسی در. اوراده بن انسانی داها آرز سه و هم. فقط طبیعتی داها چوق سه و هم. او ملاقاتلرده ماضیده کی واستقبالده کی شخصیتمدن صیریلارق کائناتله یک وجود اولورم. بکا الهام ایتدیکی حیاتی هپچ بر زمان افاده یه مقتدر دکلسمده تمامیه کتم ایدهم.

سیریکه دوام ایت آی درین عمان لاجوردی صولرک جوش و خروش ایتسون! بیکلرجه دونامالر، سینه ک اوزرکده بهوده دولاشمقده در. انسان ریوزینی ویرانه لرله دولدور بیور ساده حکم و نفوذی ساحلکده دوریر. سطح دریاده کی انقاض هپ سنک اترکدر؛ اوراده انسانک تخریباتندن کندی جسدندن باشقا بر کولک بیه قالماز.

«دون جوان» عنوانی بک اوزون منظوم حکایه ده مزاج نوعنده بویوک بر موقفیت کوستردیکی کبی هجویه دخی اونک آلتده تعرض وی امان بر سلاحدر. دوردنجی جورجک ایرلندایه واقع زیارتی مناسبتیه نظم ایتدیکی آئیده کی پتله، هجویه ده کی شدته نمونه اولدینی کبی کندی ملتته، محکوم اولان مقدور بر ملتته